

HUDUDLARDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK
SAMARODORLIGINI OSHIRISHNING INNOVATSION YO'NALISHLARNI
TAKOMILASHTIRISH

Kattaboboev Lazizjon Muxidinovich

Toshkent kimyo-texnologiyalari instituti Yangier filiali ishlar boshqarmasi boshlig'i.

E-mail: lazizkattaboboev@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14657367>

Annotatsiya. Ushbu maqola mintaqaviy sharoitlarda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik samaradorligini oshirishga qaratilgan innovatsion strategiyalarni o'rganadi. Rivojlanayotgan iqtisodiy muammolar sharoitida kichik korxonalar mintaqaviy rivojlanishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Tadqiqot raqamli texnologiyalarni integratsiyalash, hamkorlik tarmoqlarini rivojlantirish va mahalliy resurslardan foydalanish kabi takomillashtirishning asosiy yo'nalishlarini belgilaydi. Muvaffaqiyatli amaliy tadqiqotlar va ilg'or tajribalarni o'rganib chiqqan holda, bu ish siyosatchilar, tadbirkorlar va manfaatdor tomonlar uchun amaliy tavsiyalar beradi.

Kalit so'zlar: kichik biznesni rivojlantirish, xususiy tadbirkorlik, hududiy xususiyatlar, ijtimoiy-iqtisodiy omillar.

IMPROVING INNOVATIVE DIRECTIONS OF INCREASING THE EFFICIENCY OF
SMALL BUSINESS AND PRIVATE ENTREPRENEURSHIP IN THE REGIONS

Abstract. This article examines innovative strategies aimed at improving the performance of small businesses and private entrepreneurship in regional contexts. In the conditions of developing economic problems, small enterprises play a decisive role in regional development. The study identifies the main areas of improvement, such as the integration of digital technologies, the development of cooperation networks and the use of local resources. Drawing on successful case studies and best practices, this work provides practical recommendations for policymakers, entrepreneurs and stakeholders.

Key words: small business development, private entrepreneurship, regional characteristics, socio-economic factors.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ НАПРАВЛЕНИЙ ПОВЫШЕНИЯ
ЭФФЕКТИВНОСТИ МАЛОГО БИЗНЕСА И ЧАСТНОГО
ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В РЕГИОНАХ

Аннотация. В данной статье рассматриваются инновационные стратегии, направленные на повышение эффективности малого бизнеса и частного предпринимательства в региональных условиях. В условиях развития экономических проблем малые предприятия играют решающую роль в региональном развитии. В исследовании определены основные области улучшения, такие как интеграция цифровых технологий, развитие сетей сотрудничества и использование местных ресурсов. Опираясь на успешные тематические исследования и передовой опыт, эта работа предоставляет практические рекомендации для политиков, предпринимателей и заинтересованных сторон.

Ключевые слова: развитие малого бизнеса, частное предпринимательство, региональные особенности, социально-экономические факторы.

KIRISH

Mustaqillik yillarida O'zbekistonda bozor iqtisodiyotining asosi bo'lgan xususiy mulk ustuvorligini mustahkamlaydigan barqaror qonunchilik bazasi yaratilganini qayd etish zarur. O'rta mulkdorlar sinfini shakllantirish, mamlakat iqtisodiyotini barqaror yuksaltirish, yangi ish o'rinlari yaratish va aholi daromadini oshirishning muhim omili bo'lgan kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni jadal rivojlantirish bo'yicha qulay ishbilarmonlik muhiti hamda ishonchli huquqiy kafolatlar yaratildi. Iqtisodiyotdagi tarkibiy islohatlar natijasid tadbirkorlik mehnat unumdorligini o'sishi, mehnat mazmunidagi chuqur o'zgarishlar, qo'l mehnati tarqlagan sohalarning sezilarli kamayishi va inson omiliga yangicha yondashuv masalalari bilan bog'liq bo'lgan mehnatga haq to'lash tizimini taqiq etish, ayniqsa muhumdir. Modernizasiyalashtirish jarayonida ishlab chiqarishga joriy qilish natijasida ishchi xodimlarning ilmiy va kasbiy tayyorgarligi, ularning mehnat va ijtimoiy faolligiga bo'lgan talablar kesgin ortdi. Bozor iqtisodiyoti sharoitida turli ukladligi korxonalarining raqobatga dosh berishi, korxonalarda personal mehnatni tashkel etish va haq to'lash tizimini takomillashtirish, mehnat ilmiy asosida tashkil etishning muhim yo'nalishi sifatida mehnat unumdorligi va samaradorligini oshirishning asosiy omillaridan biri hisoblanadi.

Ushbu maqsadlarni kichik va xususiy korxonalar personallar mehnatini tashkil etish, uning samaradorligini oshirish kompleks tadqiq qilishning alohida dolzarbligini ifodalaydi. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning iqtisodiy rivojlantirishdagi ahamiyati bu kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faolyatini rivojlantirish – mamlakatimizda iqtisodiy o'sishni ta'minlash, yagi ish o'rinlarini tashkil qilish, bandlik muommosini hal etish, aholining daromadlari va farovonligini

oshirishda muhim omil sifatida qaraladi. Shundan kelib chiqib, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish respublikamizda keng ko'lamli islohatlar va modernizatsiya yo'lini izchil davom ettirishda asosiy yo'nalishlardan biri bo'lmoqda. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik mintaqalar iqtisodiyotining tayanchi bo'lib, yangi ish o'rinlari yaratish, iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish va aholi farovonligini oshirishga salmoqli hissa qo'shmoqda. Biroq, bu korxonalar ko'pincha resurslardan foydalanish cheklanganligi, iste'molchilar talabining o'zgarishi va texnologik taraqqiyotning tez sur'atlari kabi ko'plab muammolarga duch kelishadi. Ushbu to'siqlarni bartaraf etish uchun innovatsion yondashuvlar ularning operatsion samaradorligini oshirish uchun zarurdir. Ushbu maqolada turli hududlarda kichik biznes samaradorligini oshirish mumkin bo'lgan innovatsion yo'nalishlar o'rganiladi. Ilg'or texnologiyalarni joriy etish, strategik sheriklik va resurslardan samarali foydalanishni o'rganish orqali ushbu tadqiqot mahalliy tadbirkorlik landshaftida barqaror o'sish va raqobatbardoshlikni qo'llab-quvvatlash uchun yo'l xaritasini taqdim etishga qaratilgan.

ASOSIY QISM

Jahon iqtisodiyotining rivojlanishi bilan kichik biznes va xususiy tadbirkorlik sohasi sezilarli o'zgarishlarni boshdan kechirmoqda. Yangi texnologiyalarning paydo bo'lishi va iste'molchilarning xulq-atvorining o'zgarishi bilan kichik korxonalar ham bir qator qiyinchiliklarga, ham ko'plab imkoniyatlarga ega. Kichik biznes o'sish va bandlik uchun muhim vosita bo'lib xizmat qiladigan hududlarda ularning samaradorligini oshirish hech qachon muhim bo'lmagan. Ushbu insho ushbu korxonalarning operatsion samaradorligini oshirishi va mahalliy darajada iqtisodiy rivojlanishni katalizlashi mumkin bo'lgan turli innovatsion yo'nalishlarni o'rganadi. Birinchidan, kichik biznesda samaradorlikni oshirishning eng samarali usullaridan biri raqamli texnologiyalarni joriy etishdir. Bugungi dunyoda raqamli transformatsiya endi ixtiyoriy emas; u biznes strategiyasining muhim tarkibiy qismiga aylandi. Ko'pgina kichik korxonalar hali ham raqamli vositalardan to'liq foydalana olgani yo'q, ular operatsiyalarni soddalashtirishi, mijozlarning ta'sirchanligini oshirish va qarorlar qabul qilishni osonlashtiradi. Masalan, bulutga asoslangan yechimlarni amalga oshirish kichik korxonalarga o'z mablag'larini, inventarlarini va mijozlar bilan munosabatlarini yanada samarali boshqarish imkonini beradi. Bundan tashqari, raqamli marketing strategiyalaridan foydalanish ularga moslashtirilgan xabarlar bilan ma'lum mijozlar segmentlarini yo'naltirishga imkon beradi va shu bilan ishtirok etish va konvertatsiya stavkalarini oshiradi.

Davlat va nazorat idoralarining korxonalar moliyaviy-xo'jalik faoliyatiga aralashuvini keskin kamaytirish hamda tadbirkorlik subyektlarining iqtisodiy erkinligi va huquqlarini sezilarli ravishda kengaytirish bo'yicha choralar qabul qilindi. Yangi tashkil qilingan kichik korxonalar va mikrofirmalarni rejali soliq tekshiruvlaridan ozod etish muddati ikki yildan uch yilga uzaytirildi.

Soliq va boshqa majburiy to'lovlarni o'z vaqtida to'layotgan, shuningdek, ishlab chiqarishning barqaror o'sish sur'atlari va rentabelligini ta'minlayotgan kichik tadbirkorlik subyektlarida uch yil davomida soliq tekshiruvlarini o'tkazish taqiqlandi. Shu bilan birga, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning jadal rivojlanishiga to'sqinlik qilayotgan, tadbirkorlik faoliyati erkinligini cheklayotgan bir qator muammolar hal etilmay qolmoqda. Tadbirkorlik subyektlarining davlat, soliq va nazorat idoralari, tijorat banklari bilan o'zaro munosabatlarini aniq belgilab beradigan ma'muriy reglament to'liq ishlab chiqilmagan. Ochiqligi ta'minlanmagan ko'plab ruxsat berish tartiblari hamon saqlanib qolmoqda. Nazorat idoralarining tadbirkorlik subyektlari faoliyatiga noqonuniy aralashish holatlari uchramoqda. Kichik biznes mahsulotlarini hududiy va jahon bozorlariga olib chiqish bo'yicha amaliy mexanizm yaratilmagan. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlariga soliq, bojxona hamda boshqa to'lovlar bo'yicha tadbirkorlik faoliyatini jadal rivojlantirish va uning samaradorligini oshirishga ko'maklashadigan qo'shimcha imtiyoz hamda preferensiyalar berish; kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining tijorat banklari bilan o'zaro hamkorlik mexanizmini yanada takomillashtirish va soddalashtirish, tadbirkorlik subyektlariga xizmat ko'rsatish sifatini oshirish, ularga ajratilayotgan kreditlar, birinchi navbatda, yangi ishlab chiqarish quvvatlarini tashkil etishga, mavjud ishlab chiqarish quvvatlarini modernizatsiya qilishga va texnologik yangilashga yo'naltiriladigan uzoq muddatli kreditlar hajmini ko'paytirishdir.

Bundan tashqari, elektron tijorat platformalarining integratsiyasi bugungi iste'molchi bozorda ayniqsa muhimdir. Onlayn savdoni o'zlashtirgan kichik korxonalar o'zlarining mijozlar bazasini geografik cheklovlardan tashqari kengaytirishlari mumkin. Ushbu o'tish nafaqat yangi daromad oqimlarini ochibgina qolmay, balki iqtisodiy tanazzul paytida ham operatsiyalarni davom ettirishga yordam beradi, bu so'nggi global pandemiyadan dalolat beradi. Elektron tijorat imkoniyatlariga sarmoya kiritib, kichik korxonalar o'zlarining umumiy samaradorligini oshirishi mumkin, bu esa sotishni rag'batlantirishi va g'ishtdan yasalgan korxonalar bilan bog'liq umumiy xarajatlarni kamaytirishi mumkin.

Texnologiyani o'zlashtirishdan tashqari, strategik hamkorlik va hamkorlikni yo'lga qo'yish kichik biznes samaradorligini sezilarli darajada oshirishi mumkin.

Boshqa firmalar, startaplar yoki hatto mahalliy hukumat tuzilmalari bilan hamkorlik qilish orqali kichik biznes resurslar, bilim va tajriba almashishi mumkin. Bunday hamkorliklar birgalikda marketing tashabbuslarini, qo'shma korxonalarini yoki hatto mahalliy biznes tarmoqlarida ishtirok etishni o'z ichiga olishi mumkin.

Masalan, kichik chakana savdo do'koni mahalliy hunarmandlar bilan hamkorlik qilib, mahalliy iste'dodlarni qo'llab-quvvatlagan holda o'z mahsulotlarini namoyish etishi mumkin. Bu nafaqat ko'proq mijozlarni jalb qiladi, balki jamiyatning faolligini ham oshiradi. Tarmoq tadbirlari va mahalliy biznes assotsiatsiyalari ushbu hamkorlikni osonlashtirishi mumkin, bu esa kichik tadbirkorlarga o'z sohalaridagi boshqalar bilan bog'lanish va samaradorlikni jamoaviy yaxshilashga olib keladigan tushunchalar almashish imkonini beradi.

Bundan tashqari, bunday hamkorlik innovatsiyalar uchun eshiklarni ochishi mumkin. Turli istiqbollarni birlashtirgan holda, kichik biznes umumiy muammolarga ijodiy yechimlarni ishlab chiqishi mumkin. Bu hamkorlikdagi yondashuv korxonalarga yangi g'oyalar bilan tajriba o'tkazish, tavakkalchiliklarni bo'lishish va pirovardida faoliyat yuritishning yanada samarali va samarali usullarini topish imkonini beradi.

Kichik biznesning mamlakat iqtisodiyotiga qo'shadigan hissasini oshirishini, kichik sanoat zonalarining yaratilishi, investitsion muhit va raqobat muhitini yaxshilanishi, kichik biznes bilan davlat-xususiy sherikchiligi doirasida davlat xaridlari hajmini kengaytirilishi, yirik va kichik korxonalar o'rtasida o'zaro manfaatli hamkorlikni mustahkamlanishi, innovatsiya jarayonlariga tadbirkorlik sub'yektlarini jalb qilish orqali ko'rishimiz mumkin. Shuni ham ta'kidlash joizki, yetarli eksport salohiyatiga ega bo'lgan, biroq ayni paytda yanada rivojlanish uchun yetarli darajada kapitalga ega bo'lmagan muvaffaqiyatli va istiqbolli kichik korxonalarini moliyaviy qo'llab quvvatlash katta ahamiyatga ega. Ushbu chora-tadbirlarlarni samarali kichik biznes sohasida ko'proq ish o'rnini yaratishga, jahon bozoriga kirish imkoniyatlarini oshirishga yordam berib, mamlakatni eksport salohiyatini oshirishga va aholi daromadlarini oshirishga imkon yaratadi.

Kichik biznes samaradorligini oshirishning yana bir innovatsion yo'nalishi – malaka oshirish va xodimlar malakasini oshirishga sarmoya kiritishdir. Operatsion samaradorlikni amalga oshirish uchun yaxshi tayyorlangan ishchi kuchi zarur. Kichik biznes ko'pincha yuqori aylanma stavkalaridan aziyat chekadi, bu esa operatsiyalarni buzishi va xarajatlarni oshirishi mumkin.

Qattiq va yumshoq ko'nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan o'quv dasturlarini amalga oshirish orqali kichik korxonalar xodimlarni jalb qilish va ushlab turishni kuchaytirishi mumkin.

O'quv dasturlari raqamli ko'nikmalar, mijozlarga xizmat ko'rsatish va moliyaviy savodxonlik bo'yicha seminarlarni o'z ichiga olishi mumkin. Xodimlarni bilim bilan mustahkamlash ularni yaxshiroq qarorlar qabul qilish, muammolarni mustaqil ravishda hal qilish va yanada samarali ish muhitiga hissa qo'shish imkonini beradi. Bundan tashqari, kichik korxonalar tajribali xodimlarga yangi xodimlarga rahbarlik qilish, uzluksiz o'rganish madaniyatini oshirish imkonini beruvchi murabbiylik imkoniyatlarini yaratishi mumkin. Bundan tashqari, moslashuvchan ish joyi madaniyatini targ'ib qilish samaradorlikka hissa qo'shishi mumkin.

Masofaviy ish variantlari yoki moslashuvchan soatlarni taklif qilish orqali korxonalar o'z xodimlarining ehtiyojlariga moslashishi mumkin, bu esa ishdan qoniqish va samaradorlikni oshirishga olib keladi. Masofaviy ishning o'sishi moslashuvchanlik va ishonch kichik biznesga kengroq iste'dodlar jamg'armasiga kirishga yordam berib, yuqori samaradorlikka olib kelishi mumkinligini ko'rsatdi.

Barqarorlik nafaqat axloqiy sabablarga ko'ra, balki operatsion samaradorlik uchun ham biznes operatsiyalarida tobora ko'proq asosiy nuqtaga aylanmoqda. Kichik biznes chiqindilarni kamaytiradigan va resurslardan foydalanishni yaxshilaydigan barqaror amaliyotlarni qo'llashi mumkin. Masalan, ekologik toza materiallar va energiya tejovchi amaliyotlarni joriy etish atrof-muhitga e'tiborli iste'molchilarning o'sib borayotgan bazasini jalb qilish bilan birga operatsion xarajatlarni kamaytirishi mumkin. Bundan tashqari, resurslarni yaxshiroq boshqarish orqali samaradorlikka erishish mumkin. Kichik biznes o'z faoliyatini yaqindan kuzatib borish, samarasizlikni aniqlash va asoslangan qarorlar qabul qilish uchun ma'lumotlar tahlilidan foydalanishi mumkin. Misol uchun, savdo ma'lumotlarini tahlil qilish korxonalarga qaysi mahsulotlar kam ishlayotganligini va ularni yo'q qilish yoki yaxshilash kerakligini aniqlashga yordam beradi. Bundan tashqari, inventarizatsiyani boshqarish tizimlaridan foydalanish ortiqcha zaxiralar va chiqindilarni kamaytirishi mumkin, natijada pul oqimi va rentabellikni yaxshilaydi.

Mintaqaviy rivojlanish agentliklari va mahalliy hokimiyat organlari kichik biznesni qo'llab-quvvatlashda muhim rol o'ynaydi. Grantlar, soliq imtiyozlari va past foizli kreditlar olish kabi imtiyozlar moliyaviy yuklarni engillashtirishi va innovatsiyalarni rag'batlantirishi mumkin.

Kichik biznes o'zlarida mavjud bo'lgan resurslardan, jumladan, mentorlik dasturlari, biznes-inkubatorlar va ularning operatsion samaradorligini oshirishga yordam beradigan tadqiqot va ishlanma markazlaridan foydalanish imkoniyatlaridan xabardor bo'lishi kerak. Bundan tashqari, mahalliy hukumatlar mahalliy ishchi kuchining malakasini oshirishga qaratilgan o'quv dasturlari va seminarlar o'tkazishi mumkin.

Ta'lim muassasalari bilan hamkorlik qilish orqali korxonalar o'z xodimlarining o'zgaruvchan iqtisodiy manzarada muvaffaqiyat qozonish uchun zarur ko'nikmalarga ega bo'lishini ta'minlashi mumkin.

Nihoyat, mijozlarga yo'naltirilgan yondashuvni qabul qilish kichik biznesda samaradorlikni oshirish uchun juda muhimdir. Mijozlarning ehtiyojlari va afzalliklarini tushunish mahsulotni ishlab chiqish va marketing strategiyasini ishlab chiqishga yordam beradi. So'rovlar, ijtimoiy tarmoqlar va shaxsiy muloqotlar orqali mijozlar bilan muloqot qilish kichik biznesga qimmatli fikr-mulohazalarni to'plash imkonini beradi. Korxonalar o'z mijozlarini yaxshiroq tushungandan so'ng, ular o'z takliflarini soddalashtirishlari va maqsadli bozori bilan haqiqatan ham rezonanslashadigan narsalarga e'tibor berishlari mumkin. Ushbu yondashuv kam daromadli mahsulotlarga sarflangan resurslarni minimallashtiradi va mijozlarning sodiqligi va tavsiyalari uchun potentsialni maksimal darajada oshiradi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyati samaradorligini oshirish mintaqaviy iqtisodiy barqarorlikni oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu maqolaning natijalari qiyinchiliklarni imkoniyatlarga aylantira oladigan innovatsion amaliyotlarni qo'llash zarurligini ta'kidlaydi. Raqamli transformatsiya, hamkorlikdagi korxonalar va strategik resurslarni boshqarishga e'tibor qaratish orqali kichik korxonalar nafaqat omon qolishi, balki tobora kuchayib borayotgan raqobat muhitida rivojlanishi mumkin. Siyosatchilar, biznes rahbarlari va manfaatdor tomonlar kichik biznesning mintaqaviy taraqqiyot va iqtisodiy barqarorlikka muhim hissa qo'shuvchi bo'lib qolishini ta'minlash uchun innovatsiyalar uchun qulay ekotizimni rivojlantirish uchun birgalikda ishlashi kerak. Hududlar doimiy o'zgaruvchan bozor dinamikasiga moslashar ekan, innovatsion strategiyalarni doimiy qo'llab-quvvatlash va investitsiyalar kichik biznes rivojlanishining to'liq salohiyatini ochish uchun kalit bo'ladi.

REFERENCES

1. Тихонова Е.О. Роль интеграции в развитии традиционного и инновационного малого бизнеса // "Российское предпринимательство". №2, 2008.
2. Wagner, J., & Sternberg, R. (2004). Start-up activities, individual characteristics, and the regional milieu: Lessons for entrepreneurship support policies from German micro data. The annals of regional science, 38(2), 219-240.

3. Khaydarov, M. M., Narkulov, D. T., Sultanova, K. T., Karimov, N. R., Abdurakhmonova, N. K., & Alimova, S. G. & Roziev, NI (2023). Analysis of Sources Related to Slavery in Central Asian Archival Documents. *Migration Letters*, 20, 1317-1330.
4. Мирзахмедов, Х. Б., & Абдурахманов, Ш. З. (2023). Теории и методы управления современным менеджментом. *Экономика и социум*, (4-2 (107)), 661-664.
5. Алимова, С. Г. (2022). ГЛОБАЛЬНАЯ ПРОБЛЕМА СТРАН С НИЗКИМ УРОВНЕМ ДОХОДА. *Academic research in educational sciences*, (2), 88-90.
6. Алимова, С. Г., Мелиева, Г., & Касымов, Н. (2022). ОСОБЕННОСТИ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ ДОХОДОВ СТРАХОВОЙ ОРГАНИЗАЦИИ. *ЖУРНАЛ ИННОВАЦИИ В ЭКОНОМИКЕ*, 5(4).
7. Алимова, С. Г., Абдурахманов, Ш., & Алимов, Б. К. (2023). Пути Внедрения Медицинского Страхования В Узбекистане. *Periodica Journal of Modern Philosophy, Social Sciences and Humanities*, 15, 26-30.
8. Алимова, С. Г. (2022). РАЗВИТИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОГО МИРОВОЗЗРЕНИЯ В ТРУДАХ АЛБЕРУНИ. *Academic research in educational sciences*, (3), 216-218.
9. Melieva, G., Namuna, A., & Shakhriyor, A. (2022). THE ROLE OF HEALTH INSURANCE IN THE ECONOMY OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN. *European journal of economics and management sciences*, (3), 56-60.
10. Алимова, С. Г., Мелиева, Г., Фарина, М., & Абдурахимов, Ш. (2022). ЭТИЧЕСКИЕ ВОПРОСЫ В ПЕРИОД ПАНДЕМИИ COVID-19 И ЭКОНОМИКА УЗБЕКИСТАНА. *Academic research in educational sciences*, (1), 152-155.
11. Алимова, С. Г. (2018). АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ И ИХ РЕШЕНИЯ В МЕЖДУНАРОДНОЙ ТРАНСПОРТНОЙ ЛОГИСТИКЕ. *Интернаука*, (1), 25-26.
12. Niyozova, N. (2023). RELEVANCE AND IMPORTANCE OF HIGHER EDUCATION NURSE TRAINING. *Web of Scientists and Scholars: Journal of Multidisciplinary Research*, 1(8), 93-94.
13. Алимова, С. Г., Абдурахманов, Ш., & Киёмова, М. (2023). SOCIO-ECONOMIC PROBLEMS OF PERSONS WITH DISABILITIES IN UZBEKISTAN. *ЖУРНАЛ ИННОВАЦИИ В ЭКОНОМИКЕ*, 6(1).
14. Norkulov, D., Zikirova, N., Niyozova, N., Makhkamov, U., & Sattarov, I. (2020). BASICS OF ONLINE TEACHING, USAGE AND IMPLEMENTATION PROCESS. *Systematic Reviews in Pharmacy*, 11(11).

15. Audretsch, D. B., Falck, O., Feldman, M. P., & Heblich, S. (2012). Local entrepreneurship in context. *Regional Studies*, 46(3), 379-389.